

Stå! Stem! Gå!

Information om øvelsen

Indhold

Bevægelsesøvelse, hvor eleverne får mulighed for aktivt og på gulvet at udtrykke holdninger, fremsætte forslag og ideer, tilkendegive tvivl og indtage flere standpunkter i forhold til et givent spørgsmål eller en valgt problemstilling. Brug fx øvelsen til at diskutere unges valgret.

Formål

- At eleverne får en oplevelse og accept af, at den enkelte kan se en sag fra flere vinkler, og at de i en drøftelse og undersøgelsesfase ikke behøver låse sig fast på kun ét standpunkt.
- At indsamle og undersøge alle mulige synspunkter i klassen/ gruppen (minoritetsudsagn såvel som majoritetsholdninger).
- At elever, som sædvanligvis ikke er så tilbøjelige til at udtale sig om holdninger også tilkendegiver, hvor de står, dvs. "at give "stemme" til de mere tilbageholdende.

Fag

Alle: Øvelsen kan i princippet bruges i alle fag, hvor der er plads til og mulighed for at udvikle ideer, tilkendegive synspunkter og drøfte spørgsmål og problemstillinger, som ikke har et bestemt facit men har flere og åbne svarmuligheder. Den kan bruges til samtale om forhold i klasse- eller skolefællesskabet, til problemstillinger og konflikter i samfundet, til værdispørgsmål indenfor især humanistiske områder, men også til idéudvikling indenfor naturfaglige emner, praktiske fag og videnskabelige spørgsmål, hvor der er brug for nytænkning.

Tidsforbrug

Fra 15 – 30 minutter eller mere, afhængigt af, hvor længe der er engagement, opfindsomhed og energi i elevgruppen

Materialer

Gulvplads, så det er muligt både at stå i en cirkel og flytte sig rundt i forhold til hinanden

Et valgt emne/problem at forholde sig til/udtrykke synspunkter om, såsom:

- Hvordan får vi vores klasse til at blive et godt sted at være for alle?
- Hvordan kan man undgå, at nogen fra klassen føler sig udenfor på de sociale medier?
- Hvor gammel skal man i fremtiden være for at få stemmeret i Danmark?
- Hvad er det vigtigste at satse på, hvis man vil forbedre unges sundhed?

Link til videoen Ytringsfrihed: Hvad må man? Link: <https://www.youtube.com/watch?v=O9n168oL7-I>

Introduktion

1. introducér øvelsen

Øvelsen kan involvere alle i klassen og kan udføres med både små og store grupper. Start processen med at alle står i en cirkel. Forklar fremgangsmåden for eleverne: Hvem som helst kan starte ved at træde et skridt frem, bryde cirklen og komme med et klart udsagn om det valgte emne (synspunkt, idé eller forslag). Andre elever tilkendegiver deres enighed i dette udsagn ved at gå hen og stille sig ved siden af den elev, som har talt, eller deres uenighed ved at blive stående eller gå lidt væk.

Herefter er der mulighed for at en anden elev siger, hvad hun eller han mener. Efterhånden som flere elever står frem og fremsætter synspunkter, går andre hen og stiller sig sammen med dem, de er enige med. Når de gør det, kan de eventuelt tilføje deres egen nuance, eller give deres version af synspunktet. Hvis man ikke er enige i nogle af de fremførte udsagn eller holdninger, kan man gå til et andet sted i lokalet og herfra fremføre sit eget synspunkt. Igen kan folk tilkendegive deres støtte ved at gå over og stille sig i eller i nærheden af senest udtalte position.

Understreg at en af fordelene ved denne øvelse eller samtalemethode er, at man kan skifte standpunkt. Man kan sige én ting og stå i den ene side af lokalet, hvorefter man kan komme på andre tanker eller i tvivl og komme med et fuldstændig modsat udsagn og stå i den modsatte side. Ethvert udsagn står for sig selv i rummet; det eksisterer uanset om man støtter det eller ej, så man kan bevæge sig frem og tilbage så ofte, man har lyst til. Dette er en håndgribelig måde, hvorpå man kan opleve sine synspunkter som omskiftelige eller flydende. Jo mere omskiftelighed jo mere er man i stand til at få øje på alle de forskellige synspunkter, der findes i klassen/gruppen.

2. Hold gang i bevægelsen

Bed eleverne om at bevæge sig frit fra en position til en anden. Bed dem om at undlade at bruge ledende spørgsmål. Man kan eventuelt forklare eleverne, hvordan man kan "snyde" eller gemme sig. Hvis man ønsker at forblive tavs, er det en idé at hægte sig på en gruppe og gå rundt med den, for hvis man står stille, kan man blive spurgt om, hvad man mener. Hvis man altså ikke ønsker at blive spurgt, er det bedst at flytte sig ofte!

Hvis elevgruppen er lige ved at nå frem til en beslutning og der er et klart flertal, så gå over til en egentlig beslutningsproces og spørg mindretallet i elevgruppen, hvad der skal til for at de kan tilslutte sig den beslutning, som flertallet er ved at vedtage.

Stop øvelsen, når der ikke er flere nye udsagn.

3. Refleksion og opsamling

Spørg eleverne, hvilke udsagn de husker og skriv dem ned (medmindre læreren eller en hurtigt skrivende elev allerede har noteret udsagnene undervejs i processen).

Bed eleverne tænke over, hvilke(t) udsagn der gjorde særligt indtryk på dem og hvad de blev opmærksomme på. Tal med eleverne om, hvad øvelsen bragte med af indsigt, og hvordan klassen kan arbejde videre med denne indsigt ved at stille spørgsmål som:

- Hvilke nye tiltag, mål eller aktiviteter kan der komme ud af det, I har lært?
- Hvad kan den enkelte og fællesskabet gøre for at realisere dette/disse mål?

Hvis øvelsen munder ud i polaritet af to modsatte synspunkter A og B, kan man evt. bede eleverne om, parvis eller i grupper at finde alle de argumenter, de kan for synspunkt A og alle de argumenter de kan komme i tanker om for synspunkt B og præsentere dem i klassen, inden man evt. går videre til en egentlig afstemning eller beslutning.

Bed eleverne om at bruge gruppearbejdet til at "tænke parallelt" så det er alle gruppemedlemmernes opgave at finde på argumenter fra begge sider.... ikke at dele sig i to - og diskutere indbyrdes.

Du kan også supplere med viden om ytringsfrihed, for eksempel at meget er tilladt ifølge Grundloven, men at én ting er, hvad der er ulovligt, noget andet er hvad der er god stil. I denne forbindelse kan du vise eleverne videoen Ytringsfrihed: Hvad må man? Link: <https://www.youtube.com/watch?v=O9n168oL7-I>

Vær opmærksom på

Nogle elever kan være usikre eller kan glemme at flytte sig, mind dem om det på en opmuntrende måde, ikke insisterende og krævende.

Det kan ske, at det ikke mere er nødvendigt at flytte sig rundt: fx hvis der er en forandring i energien og eleverne er meget engagerede og tilbøjelige til at fortsætte samtalen stående.

Brug din situationsfornemmelse her. Hvis samtalen flyder og alle forekommer at være involveret, er det måske ikke nødvendigt at fortsætte med at flytte sig rundt.

Vær opmærksom på hvis der kommer kant/skarphed i samtalen, samt skift i energi. Hvis skarphed i samtalen fortsætter og eleverne kredser om en problemstilling, kan det betyde, at der er en klar polaritet af to modsatte synspunkter, eller en konflikt som skal løses på anden vis.

Kilde

Demokrati fordi (kampagnemateriale fra 2010)

Udarbejdet af Institut for Menneskerettigheder i samarbejde med Integrationsministeriet og Ungdomsbyen

Forfattere: Cecilia Decara og Lone Smidt

Øvelsen er opdateret i 2019